Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 25 juni 2026*

”Begäran om förhandsavgörande – Ansvarsförsäkring för motorfordon – Direktiv 2009/103/EG – Artikel 1 led 2 samt artiklarna 3, 18 och 28 – Begreppet skadelidande – Överlåtelse till en näringsidkare av fordringar, som uppkommit på grund av ansvarsförsäkringar för motorfordon, från personer som lidit ekonomiska skador orsakade av olyckshändelser med motorfordon – Förvärvarens rätt att väcka talan vid domstol för att från de berörda försäkringsföretagen kräva betalning av den överlåtna fordran”

I mål C-277/25,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Rejonowy w Gdyni (Distriktsdomstolen i Gdynia, Polen) genom beslut av den 7 april 2025, som inkom till domstolen den 10 april 2025, i målet

Helpfind Funding SARL,

GC,

NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k.

mot

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska SA,

Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA,

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA SA,

Generali Towarzystwo Ubezpieczeń SA,

Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO HESTIA SA,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Condinanzi samt domarna N. Jääskinen och A. Kornezov (referent),

* Rättegångsspråk: polska.

generaladvokat: N. Emiliou,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Helpfind Funding SARL, genom Ł. Adamczyk, adwokat,

– GC, genom K. Karczewski, radca prawny,

– NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k., genom Ł. Gil, radca prawny,

– Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska SA, genom C. Kosmus, radca prawny,

– Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA, genom Ł Kojara, radca prawny,

– Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO HESTIA SA, genom P. Stachwiuk, radca prawny,

– Polens regering, genom B. Majczyna och D. Lutostańska, båda i egenskap av ombud,

– Tjeckiens regering, genom J. Očková, M. Smolek och J. Vláčil, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom G. Goddin, A. Manzaneque Valverde och J. Szczodrowski, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 1 led 2 samt artiklarna 3, 18 och 28 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG av den 16 september 2009 om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet (EUT L 263, 2009, s. 11).

2 Begäran har framställts i fem mål mellan, å ena sidan, Helpfind Funding SARL, GC och NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k, och, å andra sidan, försäkringsföretagen Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska SA, Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA, Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA SA, Generali Towarzystwo Ubezpieczeń SA och Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO Hestia SA, angående ersättning för ekonomiska skador orsakade av olyckshändelser med motorfordon.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 1, 2, 20 och 30 i direktiv 2009/103 anges följande:

”(1) Rådets direktiv 72/166/EEG av den 24 april 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet [(EGT L 103, 1972, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 111)], rådets andra direktiv 84/5/EEG av den 30 december 1983 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon [(EGT L 8, 1984, s. 17; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 90)], rådets tredje direktiv 90/232/EEG av den 14 maj 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon [(EGT L 129, 1990, s. 33; svensk specialutgåva, område 13, volym 19, s. 189)], Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG av den 16 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om ansvarsförsäkring för motorfordon (fjärde direktivet om motorfordonsförsäkring) [(EGT L 181, 2000, s. 65)] har ändrats flera gånger … på väsentliga punkter. För att skapa klarhet och överskådlighet bör dessa fyra direktiv samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG av den 11 maj 2005 om ändring av rådets direktiv 72/166/EEG, 84/5/EEG, 88/357/EEG och 90/232/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon [(EUT L 149, 2005, s. 14)] kodifieras.

(2) Ansvarsförsäkring för motorfordon (motorfordonsförsäkring) har stor betydelse för EU-medborgarna, både som försäkringstagare och som skadelidande. Även för försäkringsföretagen är sådan försäkring av stort intresse, eftersom den står för en stor del av skadeförsäkringsrörelsen inom [Europeiska] gemenskapen. Motorfordonsförsäkringen påverkar också den fria rörligheten för personer och fordon. Det bör därför vara ett viktigt mål för gemenskapens åtgärder på området för finansiella tjänster att den inre marknaden för motorfordonsförsäkring förstärks och befästs.

…

(20) De skadelidande vid olyckshändelser med motorfordon bör tillförsäkras jämförbar behandling, oavsett var inom gemenskapen skadan inträffar.

…

(30) Rätten att åberopa försäkringsavtalet och rikta anspråk direkt mot försäkringsföretaget är av stor betydelse för skyddet av personer som skadas i varje slag av trafikolycka. För att underlätta snabb och effektiv skadereglering och för att kostsamma rättsliga förfaranden så långt möjligt ska kunna undvikas bör en rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för den ansvariga personen utsträckas till alla som drabbas av trafikolyckor.”

4 I artikel 1 (”Definitioner”) i direktiv 2009/103 föreskrivs följande i led 2:

”I detta direktiv avses med

…

2. *skadelidande*: personer som är berättigade till ersättning för förlust eller skada orsakad av fordon”.

5 I artikel 3 (”Obligatorisk försäkring av motorfordon”) i direktivet anges följande i första stycket:

”Om inte annat följer av artikel 5 ska varje medlemsstat vidta de åtgärder som är lämpliga för att fordon som är normalt hemmahörande inom dess territorium ska omfattas av ansvarsförsäkring.”

6 I artikel 12 (”Specifika kategorier av skadelidande”) i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13.1 andra stycket, ska den försäkring som avses i artikel 3 omfatta ansvarighet för personskador som drabbar alla passagerare med undantag av föraren.

2. Familjemedlemmar till försäkringstagaren, till föraren eller till annan person som är civilrättsligt ansvarig vid en trafikolycka, och vars ansvarighet omfattas av en sådan försäkring som avses i artikel 3, får inte på grund av sådan släktskap undantas från försäkringsskydd för personskador.

3. Den försäkring som avses i artikel 3 ska omfatta personskador och sakskador som drabbar fotgängare, cyklister och andra icke-motoriserade trafikanter som, till följd av en olycka där ett motorfordon är inblandat, är berättigade till ersättning i enlighet med nationell civilrätt.

Denna artikel ska inte påverka vare sig skadeståndsansvaret eller skadebeloppet.”

7 I artikel 18 (”Direktanspråk”) i samma 2004/48 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska se till att skadelidande parter vid olyckor vållade av ett fordon som omfattas av försäkring enligt artikel 3 har rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för den ansvariga personen.”

8 Artikel 28 (”Nationella bestämmelser”) i direktiv 2009/103 har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna får i enlighet med fördraget behålla eller sätta i kraft bestämmelser som är mer förmånliga för den skadelidande parten än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

…”

Polsk rätt

9 I artikel 19 i ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (lagen om obligatoriska försäkringar, försäkringsbranschens garantifond och polska byrån för trafikförsäkringsgivare) av den 22 maj 2003 (Dz. U., 2003, nr 124, position 1152), i dess ändrade lydelse (Dz. U., 2023, position 2500), föreskrivs följande i punkt 1:

”En skadelidande kan i samband med en händelse som omfattas av ett avtal om obligatorisk ansvarsförsäkring rikta anspråk direkt mot försäkringsföretaget. Försäkringsföretaget ska omedelbart underrätta den försäkrade om anspråket.”

10 I artikel 58.1 i ustawa – Kodeks cywilny (civillagen), i den lydelse som är tillämplig på de nationella målen, föreskrivs följande:

”En rättshandling som strider mot lag eller som har till syfte att kringgå lagen är ogiltig om inte annat föreskrivs i en relevant bestämmelse, såsom att de bestämmelser i rättshandlingen som är ogiltiga ska ersättas av relevanta bestämmelser i lagen.”

11 Artikel 509 i civillagen har följande lydelse:

”1. Borgenären får utan gäldenärens godkännande överlåta fordran till tredje man (överlåtelse av fordran), såvida detta inte strider mot lagen, ett avtalsförbehåll eller förpliktelsens art.

2. Med överlåtelsen av fordran övergår samtliga därmed förbundna rättigheter till förvärvaren, däribland rätten till dröjsmålsränta.”

12 I artikel 822.1 och 822.4 i civillagen föreskrivs följande:

”1. I ansvarsförsäkringsavtalet förbinder sig försäkringsgivaren att utge ersättning enligt avtalet för skador som orsakats tredje man för vilka försäkringstagaren eller den försäkrade är ansvarig.

…

4. Den person som har rätt till ersättning för en händelse som täcks av ett ansvarsförsäkringsavtal kan rikta direkt anspråk mot försäkringsgivaren.”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 Till följd av olyckshändelser med motorfordon som skadade fem motorfordon erhöll de personer som hade lidit ekonomiska skador orsakade av dessa olyckor ersättning för dessa skador, vilka betalades ut av de försäkringsföretag med vilka de personer som var ansvariga för nämnda olyckor hade tecknat ansvarsförsäkringar för motorfordon.

14 De personer som hade lidit nämnda skador ansåg att ersättningen var otillräcklig och ingick överlåtelseavtal med näringsidkare vars verksamhet i huvudsak består i att köpa och driva in fordringar. Enligt överlåtelseavtalen förvärvade dessa näringsidkare – mot ersättning – de fordringar som personerna fortfarande ansåg sig ha gentemot de berörda försäkringsföretagen. I

varje enskilt fall utgjorde fordran i huvudsak skillnaden mellan det uppskattade värdet av den fulla ersättningen för den ekonomiska skada som lidits och den ersättning som den person som lidit skadan redan hade erhållit.

15 Efter ingåendet av dessa avtal väckte förvärvarna talan vid Sąd Rejonowy w Gdyni (Distriktsdomstolen i Gdynia, Polen), som är hänskjutande domstol i målen, mot de berörda försäkringsföretagen och yrkade att dessa skulle förpliktas att betala de fordringar som de hade förvärvat från överlåtarna enligt nämnda avtal.

16 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att överlåtarna, vid ingåendet av dessa avtal, inte hade kännedom om de ytterligare ersättningsbelopp som de, i förekommande fall, kunde vara berättigade till, eftersom dessa belopp inte angavs i överlåtelseavtalen. Vid denna domstol gjorde en av överlåtarna gällande att han inte hade gått med på att överlåta sin fordran om han hade vetat vilket ytterligare belopp han kunde göra anspråk på, medan en annan person uppgav att han ändå hade gjort det för att snabbt erhålla ersättning för försäljningen av sin fordran.

17 Den hänskjutande domstolen anger dessutom att de fordringsbelopp som förvärvarna krävde enligt överlåtelseavtalen ibland var betydligt högre än den ersättning som överlåtarna hade erhållit enligt dessa avtal.

18 Motparterna i de nationella målen, som är de försäkringsföretag som har tillhandahållit ansvarsförsäkringarna för de personer som var ansvariga för de olyckor som låg till grund för de nationella målen, har anfört att den ersättning som de redan betalat ut till överlåtarna utgör hela den ersättning som dessa hade rätt till. De har dessutom bestritt förvärvarnas talerätt och gjort gällande att de aktuella överlåtelseavtalen enligt tillämplig nationell rätt är ogiltiga på grund av att de ersättningsbelopp som förvärvarna har krävt på grundval av dessa avtal inte står i proportion till den ersättning som överlåtarna erhållit enligt nämnda avtal.

19 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende preciserat att fordringar som uppkommit till följd av ekonomiska skador orsakade av trafikolyckor inte är personliga i enlighet med nationell rätt, såsom den tolkats i fast nationell rättspraxis, vilket innebär att fordringarnas art inte utgör något hinder för deras överlåtelse och att de aktuella överlåtelseavtalen följaktligen inte kan anses vara ogiltiga med stöd av den nationella lagstiftningen.

20 Den hänskjutande domstolen vill emellertid få klarhet i huruvida den nationella lagstiftningen, såsom den tolkats i nationell rättspraxis, är förenlig med huvudsyftet med direktiv 2009/103, nämligen att skydda skadelidande vid olyckshändelser med motorfordon, eftersom den ersättning som avtalats i de aktuella överlåtelseavtalen för överlåtarna utgör en bråkdel av de ersättningsbelopp som förvärvarna, på grundval av dessa avtal, har krävt från de berörda försäkringsföretagen. Den hänskjutande domstolen vill särskilt få klarhet i huruvida artikel 1 led 2 samt artiklarna 3, 18 och 28 i detta direktiv ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning som gör det möjligt för en person som har lidit ekonomiska skador orsakade av en trafikolycka och som anser att han eller hon inte har erhållit full ersättning för sina skador, att till tredje man överlåta den del av sin fordran som han eller hon anser sig fortfarande ha mot det berörda försäkringsföretaget, vilken i huvudsak utgör skillnaden mellan det uppskattade värdet av den fulla ersättningen och den ersättning som denna person redan har erhållit från försäkringsbolaget, så att denna tredje man i eget namn och för egen räkning kan väcka talan vid domstol för att begära att företaget betalar denna fordran.

21 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Rejonowy w Gdyni (Distriktsdomstolen i Gdynia) att vilandeförklara målen och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska artiklarna 3, 18 och 28 i direktiv [2009/103] tolkas så, att de utgör hinder för att ett avtal som ingåtts med en skadelidande som, utan att ha erhållit full ersättning för den skada orsakad av en olycka, till tredje man överlåter sin rätt att erhålla full ersättning från det försäkringsföretag som har tillhandahållit ansvarsförsäkringen för den person som var ansvarig för olyckan, anses som giltigt och verkställbart?

2) Ska de ovannämnda bestämmelserna tolkas så, att de utgör hinder för att en tredje man som avses i fråga 1 ska anses vara en person som är berättigad till ersättning för skada orsakad av fordon i enlighet med definitionen i artikel 1 led 2 i direktiv 2009/103?

3) Ska de ovannämnda bestämmelserna i direktiv 2009/103 tolkas så, att de utgör hinder för att en tredje man som avses i fråga 1 ska anses ha rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som avses i dessa bestämmelser?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Upptagande till prövning

22 Några klaganden i de nationella målen har i huvudsak gjort gällande att det inte är nödvändigt att besvara de ställda frågorna för att avgöra de nationella målen, eftersom det inte finns någon bestämmelse i direktiv 2009/103 som förbjuder personer som har lidit ekonomiska skador orsakade av en trafikolycka att till tredje man överlåta fordringar som har uppkommit till deras förmån på grund av en ansvarsförsäkring för motorfordon. Detta innebär att avtal om överlåtelse av sådana fordringar regleras i nationell rätt. Förevarande begäran om förhandsavgörande skulle således i onödan fördröja förfarandet vid den hänskjutande domstolen.

23 I detta avseende räcker det att påpeka att eftersom det argument som klagandena i de nationella målen har framfört i själva verket aktualiserar frågan huruvida direktiv 2009/103 ger rätt att till tredje man överlåta fordringar som uppkommit på grund av en ansvarsförsäkring för motorfordon, vilket medför att denne i egenskap av förvärvare kan väcka talan i eget namn och för egen räkning för att kräva betalning av de fordringar som har överlåtits till honom eller henne, hänför sig detta argument till tolkningsfrågorna i sak och inte till frågan huruvida tolkningsfrågorna kan tas upp till prövning. Följaktligen ska detta argument behandlas inom ramen för sakprövningen av dessa frågor (se, analogt, dom av den 19 september 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

24 Tolkningsfrågorna kan följaktligen tas upp till prövning.

Prövning i sak

25 Den hänskjutande domstolen har ställt sina tre frågor, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 1 led 2 samt artiklarna 3, 18 och 28 i direktiv 2009/103 ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en person som har lidit ekonomiska skador orsakade av en olyckshändelse med motorfordon och som har erhållit ersättning från det försäkringsföretag som har tillhandahållit ansvarsförsäkringen för motorfordon, men som anser

att ersättningen inte fullt ut täcker dessa skador, att till tredje man, mot ersättning, överlåta sin fordran, som utgör skillnaden mellan det uppskattade värdet av den fulla ersättningen för nämnda skador och den ersättning som personen redan har erhållit från detta företag, så att denna tredje man kan väcka talan i eget namn och för egen räkning för att kräva betalning av denna fordran från nämnda företag.

26 Domstolen konstaterar inledningsvis att det inte finns någon bestämmelse i direktiv 2009/103 som reglerar överlåtelse från personer som har lidit ekonomiska skador orsakade av trafikolyckor till tredje man av en fordran som har uppkommit på grund av en ansvarsförsäkring för motorfordon. Direktivet innehåller inte heller någon bestämmelse om förvärvares talerätt inför nationella domstolar för att kräva betalning av sådana fordringar.

27 I artikel 3 första stycket i direktiv 2009/103 föreskrivs att medlemsstaterna, om inte annat följer av artikel 5 i direktivet, ska vidta de åtgärder som är lämpliga för att fordon som är normalt hemmahörande inom dess territorium ska omfattas av ansvarsförsäkring.

28 Såsom anges i skäl 1 i direktiv 2009/103 kodifierade detta direktiv direktiv 72/166, andra direktivet 84/5, tredje direktivet 90/232, direktiv 2000/26 och direktiv 2005/14. I dessa direktiv preciserades gradvis medlemsstaternas skyldigheter i fråga om obligatorisk ansvarsförsäkring för motorfordon. Dessa direktiv syftade dels till att säkerställa fri rörlighet såväl för fordon som är normalt hemmahörande inom Europeiska unionen som för de personer som färdas i dem, dels till att säkerställa att personer som lider skada vid olyckor som orsakas av dessa fordon behandlas på ett likvärdigt sätt, oavsett på vilken plats inom unionen som olyckan inträffat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 september 2024, Matmut, C-236/23, EU:C:2024:761, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

29 Det framgår dessutom av skälen 2 och 20 i direktiv 2009/103 att samma mål eftersträvas med detta direktiv som de som eftersträvades med de direktiv som nämns i föregående punkt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 september 2024, Matmut, C-236/23, EU:C:2024:761, punkt 30 och där angiven rättspraxis).

30 Utvecklingen av unionens regler om obligatorisk försäkring visar att syftet att skydda de skadelidande vid olyckor som orsakats av dessa fordon alltid eftersträvats och getts en allt större vikt av unionslagstiftaren (dom av den 19 september 2024, Matmut, C-236/23, EU:C:2024:761, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

31 Direktiv 2009/103 medför således en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att motorfordon som är normalt hemmahörande inom deras territorium omfattas av en ansvarsförsäkring, och det preciseras vilka typer av skador och vilka skadelidande tredje män som försäkringen ska omfatta (dom av den 15 december 2022, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung, C-577/21, EU:C:2022:992, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

32 Frågan om skyldigheten att se till att ansvarsförsäkringen täcker skador som motorfordon har tillfogat tredje man skiljer sig emellertid från frågan om i vilken mån dessa skador ska ersättas till följd av den försäkrades civilrättsliga ansvar. Den förstnämnda företeelsen regleras och säkerställs nämligen i unionslagstiftningen, medan den sistnämnda i huvudsak regleras i nationell rätt (dom av den 15 december 2022, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung, C-577/21, EU:C:2022:992, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

33 Det följer nämligen av målsättningen med och lydelsen av direktiv 2009/103 att direktivet, liksom de direktiv som det kodifierar, inte syftar till att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser om civilrättsligt ansvar, och att medlemsstaterna, enligt det rådande rättsläget i unionsrätten, är fria att bestämma vilket system för civilrättsligt ansvar som ska tillämpas vid trafikolyckor (dom av den 15 december 2022, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung, C-577/21, EU:C:2022:992, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

34 Följaktligen är medlemsstaterna, med hänsyn till bland annat artikel 1 led 2 i direktiv 2009/103, på unionsrättens nuvarande stadium, i princip alltjämt fria att i synnerhet bestämma vilka skador orsakade av motorfordon som det ska vara obligatoriskt att ersätta, omfattningen av rätten till ersättning och vilka personer som ska ha rätt därtill (dom av den 15 december 2022, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung, C-577/21, EU:C:2022:992, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

35 Denna frihet begränsas emellertid av direktivet, eftersom direktivet föreskriver att försäkringen obligatoriskt ska omfatta vissa skador upp till vissa minimibelopp som fastställs i direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 december 2022, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung, C-577/21, EU:C:2022:992, punkt 38 och där angiven rättspraxis). I förevarande fall finns det emellertid inget i handlingarna i målet som tyder på att den ersättning som de försäkringsföretag som har tillhandahållit ansvarsförsäkringarna för motorfordon betalade ut till de personer som lidit de aktuella ekonomiska skadorna var lägre än dessa belopp.

36 Vidare begränsas denna frihet även av direktiv 2009/103, eftersom det i artikel 12 i direktivet, när det gäller personer som är berättigade till ersättning för skador enligt direktivet, anges specifika kategorier av skadelidande som anses vara särskilt utsatta och att det är obligatoriskt att täcka personskador för de personkategorier som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel samt att täcka person- och sakskador för de personkategorier som avses i punkt 3 i nämnda artikel, om dessa personer har rätt till ersättning i enlighet med nationell civilrätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 juni 2021, Van Ameyde España, C-923/19, EU:C:2021:475, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

37 I synnerhet avser artikel 12.1–12.3 i direktiv 2009/103, för det första, alla andra passagerare än föraren av det berörda fordonet, för det andra, familjemedlemmar till försäkringstagaren, föraren eller varje annan person som är civilrättsligt ansvarig för en olycka och, för det tredje, fotgängare, cyklister och andra icke-motoriserade trafikanter. Slutligen följer det av artikel 12.3 andra stycket i direktiv 2009/103 att denna bestämmelse inte ska påverka vare sig skadeståndsansvaret eller skadebeloppet. Det är således uppenbart att dessa bestämmelser inte reglerar överlåtelse av en fordran som innehas av sådana skadelidande.

38 Det framgår av artikel 1 led 2, jämförd med artikel 3 första stycket i samma direktiv, att det skydd som ska säkerställas enligt detta direktiv omfattar alla personer som enligt den nationella skadeståndsrätten har rätt till ersättning för skada orsakad av motorfordon. Det bör erinras om att inget i direktivet tyder på att unionslagstiftaren har önskat begränsa det skydd som säkerställs genom direktivet till de personer som är direkt inblandade i en olyckshändelse (dom av den 15 december 2022, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung, C-577/21, EU:C:2022:992, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

39 Det framgår emellertid av beslutet om hänskjutande att förvärvarna inte härleder sina rättigheter till de fordringar som är aktuella i de nationella målen från den polska skadeståndsrätten, utan endast från de överlåtelseavtal som de, med stöd av civillagen, har ingått med personer som lidit ekonomisk skada orsakad av en trafikolycka.

40 Under dessa omständigheter, och med beaktande av syftet att skydda skadelidande vid trafikolyckor, vilket det har erinrats om i punkt 30 ovan, systematiken i direktiv 2009/103 samt den omständigheten att direktivet inte reglerar överlåtelser av fordringar som har uppkommit på grund av ansvarsförsäkring för motorfordon, finner domstolen att en förvärvare som har förvärvat en sådan fordran inte kan likställas med en ”skadelidande”, i den mening som avses i artikel 1 led 2 i direktivet.

41 Artikel 18 i direktiv 2009/103, enligt vilken medlemsstaterna ska se till att skadelidande – till följd av en olycka orsakad av ett motorfordon som omfattas av den försäkring som avses i artikel 3 i direktivet – har rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkringen för den ansvariga personen, är således inte tillämplig på talan som väcks av sådana förvärvare.

42 Denna tolkning stöds dessutom av skäl 30 i direktivet, enligt vilket rätten att åberopa försäkringsavtalet och att göra gällande detta direkt mot försäkringsföretaget är mycket viktig för att skydda skadelidande vid olyckor där motorfordon är inblandade. Följaktligen preciseras i detta skäl att en rätt att rikta anspråk direkt mot det försäkringsföretag som tillhandahåller ansvarsförsäkring för den ansvariga personen bör utsträckas till alla som drabbas av trafikolyckor för att underlätta snabb och effektiv skadereglering och för att kostsamma rättsliga förfaranden så långt möjligt ska kunna undvikas. Förvärvare är emellertid inte skadelidande vid olyckor och kan inte likställas med dessa.

43 Vad gäller artikel 28 i direktiv 2009/103, som den hänskjutande domstolen också har nämnt, enligt vilken medlemsstaterna i enlighet med fördraget får behålla och sätta i kraft bestämmelser som är förmånligare för den skadelidande än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv, räcker det att påpeka att även denna bestämmelse avser den skadelidandes rättigheter och således inte berör förvärvare av ersättningsanspråk.

44 Härav följer att ingen bestämmelse i direktiv 2009/103 utgör hinder för medlemsstaterna att inrätta ett system för överlåtelse av fordringar som har uppkommit till följd av en händelse som omfattas av ett avtal om ansvarsförsäkring för motorfordon eller för förvärvare att i eget namn och för egen räkning väcka talan för att kräva betalning av den överlåtna fordran.

45 Mot bakgrund av det ovan anförda ska frågorna besvaras enligt följande. Artikel 1 led 2 samt artiklarna 3, 18 och 28 i direktiv 2009/103 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en person som har lidit ekonomiska skador orsakade av en olyckshändelse med motorfordon och som har erhållit ersättning från det försäkringsföretag som har tillhandahållit ansvarsförsäkringen för motorfordon, men som anser att ersättningen inte fullt ut täcker dessa skador, att till tredje man, mot ersättning, överlåta sin fordran – som utgör skillnaden mellan det uppskattade värdet av den fulla ersättningen för nämnda skador och den ersättning som personen redan har erhållit från detta företag, så att denna tredje man kan väcka talan i eget namn och för egen räkning för att kräva betalning av denna fordran från nämnda företag.

Rättegångskostnader

46 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i de nationella målen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

Artikel 1 led 2 samt artiklarna 3, 18 och 28 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG av den 16 september 2009 om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet

ska tolkas så,

att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en person som har lidit ekonomiska skador orsakade av en olyckshändelse med motorfordon och som har erhållit ersättning från det försäkringsföretag som har tillhandahållit ansvarsförsäkringen för motorfordon, men som anser att ersättningen inte fullt ut täcker dessa skador, att till tredje man, mot ersättning, överlåta sin fordran – som utgör skillnaden mellan det uppskattade värdet av den fulla ersättningen för nämnda skador och den ersättning som personen redan har erhållit från detta företag, så att denna tredje man kan väcka talan i eget namn och för egen räkning för att kräva betalning av denna fordran från nämnda företag.

Underskrifter